

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

Piiritusjookide määruse (EL) 2019/787 teatavaid märgistamise sätteid käsitleva Euroopa Komisjoni suunisdokumendi tutvustus

Kadri Pajur

Kalapüügi- ja turukorralduse osakonna peaspetsialist

Põllumajandus- ja Toiduamet

08.04.2022

Piiritusjookide määrus (EL) 2019/787

- [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus \(EL\) 2019/787, 17. aprill 2019, milles käsitletakse piiritusjookide määratlemist, kirjeldamist, esitlemist ja märgistamist, piiritusjookide nimetuste kasutamist muude toiduainete esitlemisel ja märgistamisel, piiritusjookide geograafiliste tähiste kaitset ning põllumajandusliku päritoluga etüülalkoholi ja destillaatide kasutamist alkoholsetes jookides ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus \(EÜ\) nr 110/2008](#)
- Uus piiritusjookide määrus (EL) 2019/787 avaldati 17. mail 2019, jõustus 7 päeva hiljem. Ent **kohaldatakse alles alates 25. maist 2021** enamiku selle tootmist ja märgistamist käsitlevate sätete osas.
- Teatud sätteid kohaldatakse ka alates 8. juunist 2019; (geograafilised tähised).
- Enne 25.05.2021 valmistatud piiritusjookide turule laskmist tohib jätkata kuni varude ammendamiseni.

Määruse (EL) 2019/787 reguleerimise ja kohaldamisala

Käesolevas määruses sätestatakse õigusnormid

- **piiritusjookide** määratlemise, kirjeldamise, esitlemise ja märgistamise ning nende **geograafiliste tähiste kaitse** kohta;
- alkohoolsete jookide valmistamisel kasutatavate **etüülalkoholi ja destillaatide kohta** ning
- **piiritusjookide seaduslike nimetuste kasutamise kohta** muude toiduainete kui **piiritusjookide esitlemisel ja märgistamisel.**

Käesolevat määrust kohaldatakse eelpool välja toodud toodete suhtes, mis lastakse liidu turule, olenemata sellest, kas need on valmistatud liidus või kolmandates riikides, ning samuti siis, kui neid valmistatakse liidus ekspordi eesmärgil.

Komisjoni teatis Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määruse (EL) 2019/787 (milles käsitletakse piiritusjookide määratlemist, kirjeldamist, esitlemist ja märgistamist, piiritusjookide nimetuste kasutamist muude toiduainete esitlemisel ja märgistamisel, piiritusjookide geograafiliste tähiste kaitset ning põllumajandusliku päritoluga etüülalkoholi ja destillaatide kasutamist alkoholsetes jookides ning millega tunnustatakse kehtetuks määrus (EU) nr 110/2008) teatavate märgistamissätete rakendamise suunised 2022/C 78/03

Piiritusjookide määruse suunisdokument

- Avaldati 18.02.2022, kuid **kohaldatakse alates 25.05.2021**
- **Eesmärk:** tagada piiritusjookide määruse ühetaoline kohaldamine nii riigiasutuste kui ka toidukäitlejate (nt piiritusjookide tootjad ja importijad) huvides seoses teatavate selles sätestatud märgistamisnõuetega.
- Piirdub piiritusjookide suhtes kohaldatavate märgistamissätete, eelkõige „**seaduslike nimetuste**“, „**liitnimetuste**“, „**viidete**“, „**miksitud piiritusjookide**“ ja „**segude**“ kasutamist käsitlevate sätete praktilise selgitusega.
- Esitatud on palju näiteid.
- Avaldatud kõikides ELi keeltes.

Piiritusjookide määruse suunisdokument

Suunisdokument on koostatud **üksnes teavitamise eesmärgil** ja selle sisu ei asenda mis tahes kehtivate õigusallikatega tutvumist ega õiguseksperdi nõuannet, kui see on vajalik.

Piiritusjookide määruse suunisdokumendis

...on välja toodud eraldi peatükid koos näidetega:

- Piiritusjookide märgistamise üldeeskirjadest (sh seaduslikud nimetused; vabatahtlik ja kohustuslik teave)
- Liitnimetustest (mis on; kasutamistingimused; märgistamissätted)
- Viidetest (mis on; kasutamistingimused; märgistamissätted (sh viited muudele toiduainetele kui alkohoolsed joogid); väikese alkoholisisaldusega joogid/alkoholivabad joogid, mis viitavad piiritusjookide nimetustele; viide lõhna- ja maitseainetele, mis „jäljendavad“ piiritusjooke)
- Miksitud piiritusjookidest (mis on; kasutamistingimused; märgistamissätted)
- Segudest (mis on; kasutamistingimused; märgistamissätted)
- Ülevaattetabelid

Piiritusjookide määruse suunisdokument- piiritusjookide märgistamise üldeeskirjad

- *Liidu turule lastavate piiritusjookide esitlemine ja märgistamine peab vastama toidualase teabe määruses (EL) nr 1169/2011 sätestatud nõuetele, kui piiritusjookide määruses ei ole sätestatud teisiti.*
- **Piiritusjookide seaduslikele nimetustele (kategooriad ja geograafilised tähised) on tagatud erikaitse.**

Piiritusjookide määruse suunisdokument- piiritusjookide märgistamise üldeeskirjad

- Selleks, et **kaitsta piiritusjookide kategooriate ja piiritusjookide geograafiliste tähiste mainet ning vältida tarbijate petmist**, on üheselt kindlaks määratud tooted kaitstud piiritusjookide määrusega selle eest, et neid ei kasutataks selliste neist toodetest saadud muude toodete esitlemisel, mis ei vasta kehtivatele rangetele tootmiskriteeriumidele.
- Sellest tulenevalt peavad **toidukäitlejad** enne piiritusjookide või selliste toiduainete, mille nimetuses viidatakse piiritusjookidele, ELi turule laskmist **veenduma**, et **on järgitud piiritusjookide määruses esitatud märgistamissätteid**.

Piiritusjookide märgistamine- seaduslik nimetus (2019/787 art 10)

Kohustuslik:

- Piiritusjoogi nimetus on selle seaduslik nimetus.
- **Piiritusjoogikategooria nõuetele vastava piiritusjoogi puhul kasutatakse seadusliku nimetusena kõnealuse kategooria nimetust** (nt rumm, brandy, viin), va juhul, kui selle kategooria puhul on lubatud kasutada muud seaduslikku nimetust.
- **Piiritusjoogikategooriatele esitatud nõuetele mitte vastavate** piiritusjookide seaduslik nimetus on „**piiritusjook**“.

Piiritusjookide märgistamine- seaduslik nimetus (2019/787 art 10)

Vabatahtlik:

- Kui piiritusjook vastab rohkem kui ühele piiritusjoogikategooria nõuetele, võib seda turule lasta ühe või mitme vastavas kategoorias ette nähtud seadusliku nimetuse all (nt gini võib turule lasta ka nimetuse „kadakamarjamaitse piiritusjook“ all, kui vastab mõlema kat. nõuetele).
- **Piiritusjoogi seaduslikku nimetust võib täiendada või selle asendada geograafilise tähisega.**
- **Seadusliku nimetuse võib asendada liitnimetusega, mis sisaldab sõna „liköör“ või „cream“, tingimusel et lõpptoode vastab likööri kategooria nõuetele (nt Vodka liqueur).**

Piiritusjookide märgistamine- seaduslik nimetus (2019/787 art 10)

Keelatud:

- Piiritusjookide **kategooria** all lubatud **seaduslikke nimetusi** ja piiritusjookide **geograafilisi tähiseid ei kasutata** sellise **joogi** (st alkohoolse või mittealkohoolse) kirjeldamisel, esitlemisel ega märgistamisel, **mis ei vasta kõnealuse kategooria või geograafilise tähise nõuetele.**
- Seda **keeldu kohaldatakse** ka selliste sõnade korral nagu „**sarnane**“, „**liiki**“, „**stiili**“, „**valmistatud**“, „**lõhna või maitsega**“, mille eesmärk on näidata tarbijale, et sellist jooki ei tohi segi ajada nimetatud piiritusjoogiga.
- Ainsad **erandid** sellest keelust on lubatud „liitnimetuste“, „viidete“ ja „koostisosade loetelude“ puhul.

Keelatud määrgistamise näited:

1) *Whisky -liiki jook*

2) *Cognac 'i-maitseline jook*

3) *Alkoholivaba Brandy*

4) *Mittealkohoolne Gin*

5) Alkoholivaba **piiritusjook**

6) Alkoholivaba **Gin-Toonik**

7) Mittealkohoolne **Whisky** ja
Coca-Cola

Lõhna- ja maitseained (2019/787 art 10 lg 7)

- Küll võib lõhna- ja maitseainete puhul, mis **sarnanevad piiritusjoogile või mida kasutatakse muude toiduainete valmistamiseks kui jook**, kasutada nende esitlemisel ja märgistamisel piiritusjookide seaduslikke nimetusi, tingimusel et neile on lisatud **väljend „lõhna või maitsega“** või **muud samalaadsed sõnad**.
- **Geograafilisi tähiseid selliste lõhna- ja maitseainete kirjeldamiseks ei tohi kasutada.**
- **Lubatud nt: rummimaitseline kook; Gin'i-maitseline jogurt.**

Seaduslik nimetus (2019/787 art 10 lg 7)

Keelatud märgistamise näited:

- 1) **Cognac**'i toidu lõhna- ja maitseaine
- 2) **Ouzo** -*maitselised kompvekid*
- 3) **Scotch Whisky** *maitseline kook*

Seaduslik nimetus (2019/787 art 10 lg 6) – sõnad, mida võib lisada seaduslikule nimetusele

Artikli 10 lõikes 6 on esitatud **soovituslik loetelu** sõnadest, mida võib lisada piiritusjookide seaduslikele nimetustele.

- **„Täiendav sõna“ ei pea tingimata paiknema seadusliku nimetusega samal real, vaid see võib esineda märgistusel mis tahes kohas.**
- Vastavalt sellele võib märgistusel **koos seadusliku nimetusega** olla järgmine teave:

Seaduslik nimetus (2019/787 art 10 lg 6 a) – sõnad, mida võib lisada seaduslikule nimetusele

- „**nimetus või geograafiline viide**, mis on ette nähtud selle liikmesriigi õigus- ja haldusnormidega, kus piiritusjook turule lastakse, tingimusel et see ei eksita tarbijat“

See võimalus on jäetud riiklikul tasandil reguleeritud sõnadele, kui need on olemas.

Näide:

*Mõrumaitseline piiritusjook **Gammel Dansk** , mis on üldtuntud Taanis, kuigi seda oleks võimalik toota ka väljaspool Taanit*

Seaduslik nimetus (2019/787 art 10 lg 6 b) – sõnad, mida võib lisada seaduslikule nimetusele

„määruse (EL) nr 1169/2011 artikli 2 lõike 2 punktis o määratletud üldtuntud nimetuse, tingimusel et see ei eksita tarbijat“.

See võimalus on jäetud nimetustele, mida **liikmesriikides traditsiooniliselt kasutatakse, isegi kui need ei ole ametlikult reguleeritud.** Sellised nimetused võib lisada siseturgudel turustatavate piiritusjookide seaduslikule nimetusele, kui tarbijad neid aktsepteerivad, ilma et seda nimetust oleks vaja täiendavalt selgitada.

Näited:

- **Brännvin** või **sprit**: Rootsis piiritusjookide puhul tavaliselt kasutatavad nimetused
- **Viski**- Eestis whisky puhul tavaliselt kasutatav nimetus

NB! Geograafilised tähised ei tohi muutuda liidus üldnimedeks!

Geograafilisele tähisele ei saa juurde lisada üldtuntud nimetuse.

Seaduslik nimetus (2019/787 art 10 lg 6 c) – sõnad, mida võib lisada seaduslikule nimetusele

„ **liitnimetus** või viide (likööridel) *kooskõlas piiritusjookide määruse artiklitega 11 ja 12*“ (v.a piiritusjoogi nimetuse ja sõnade „liköör“ või „cream“ kombinatsioonist saadud liitnimetused, millega võib asendada seaduslikke nimetusi).

Seaduslik nimetus (2019/787 art 10 lg 6 d) – sõnad, mida võib lisada seaduslikule nimetusele

Sõnad „**segu**“, „**segamine**“ või „**segatud**“, tingimusel, et piiritusjooki on valmistamisel segatud (Nt segatud Whisky).

„*Segama*“ - ***kahte või enamat sama kategooria piiritusjooki segama, kui nende koostises on üksnes vähese tähtsusega erinevused.***

Seaduslik nimetus (2019/787 art 10 lg 6 e) – sõnad, mida võib lisada seaduslikule nimetusele

Sõna „miksitud“ või „miksitud piiritusjook“ , tingimusel et piiritusjook on miksitud saadud.

Miksima- piiritusjoogile (kategooriale või geograafilisele tähisele) lisama üht või mitut järgmistest: muud piiritusjoogid, mis ei kuulu samasse piiritusjookide kategooriasse, põllumajandusliku päritoluga destillaadid, põllumajandusliku päritoluga etüülalkohol.

Lubatud märgistamise näide:

Miksitud piiritusjook

Scotch Whisky (60 %), teraviljast valmistatud piiritusjook (30 %), odrast saadud etüülalkohol (10 %)

Seaduslik nimetus (2019/787 art 10 lg 6 f) – sõnad, mida võib lisada seaduslikule nimetusele

Sõna „**kuiv**“ või „**dry**“ [st ing k või mõnes muus ELi ametlikus keeles], tingimusel et piiritusjooki ei ole magustatud, isegi mitte maitse ümardamiseks.

Järgmisi erandeid kohaldatakse:

- „piiritusjookide puhul, mis vastavad I lisa 2. kategooria nõuetele“ (s.o **whisky või whiskey**), mida ei ole magustatud isegi mitte maitse ümardamiseks, ning mille märgistusel ei või seega kunagi olla sõna „kuiv“ või „dry“;
- piiritusjoogid, mis vastavad „I lisa 20.–22. kategoorias sätestatud erinõuetele“ (st **gin, destilleeritud gin ja London gin**), mille suhtes tuleks jätkuvalt kohaldada magustamise ja märgistamise erieeskirju seoses sõna „kuiv“ kasutamisega (st ei sisalda invertsuhkrus väljendatuna rohkem kui 0,1 grammi lisatud magusaineid lõpptoote ühe liitri kohta);
- „piiritusjoogid, mis vastavad 33. kategooria nõuetele“ (st **liköör**), mida tuleb määratluse kohaselt magustada. Likööri puhul, „millele on iseloomulik eelkõige kirbe, kibe, terav, mörkjäs, hapu või tsitrusse maitse, nende magustamise astmest olenemata“, võib seaduslikku nimetust täiendada sõnaga „kuiv“ või „dry“. Tegelikult ei eksita sõna „kuiv“ kasutamine likööride kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel tarbijat, kuna liköörid peavad vastama minimaalsele suhkrusisaldusele, et neid saaks selliselt klassifitseerida.

Piiritusjookide nimetustes kasutatav keel

Piiritusjoogi etiketil ega kirjeldamisel või esitlemisel **ei tõlgita piiritusjookide määruse I ja II lisas kursiivkirjas esitatud sõnu ja geograafilisi tähiseid.**

Erandina võib liidus valmistatud ja ekspordiks mõeldud piiritusjookide puhul eelnevalt osutatud sõnadele ja geograafilistele tähisele lisada tõlke, transkriptsiooni või transliteratsiooni, tingimusel et originaalkeelsed mõisted ja geograafilised tähised jäävad nähtavaks.

Vabatahtlik toidualane teave (toidualase teabe määrus)

Lisaks eespool nimetatule võib kooskõlas toidualase teabe määrusega esitada **vabatahtlikku toidualast teavet** piiritusjooogi kirjeldamisel, esitlemisel ja märgistamisel.

Ei tohi olla eksitav, umbmäärane, mitmetähenduslik.

Vabatahtlik teave võib sisaldada selliseid sõnu nagu „fine“ (peen), „extra“ (ekstra), „premium“ (esmaklassiline), „deluxe“ (luksuslik), „100 % puhtast teraviljast“, „superior“ (ülim), aga ka „laagerdunud veinivaadis“, „laagerdunud vanas tünnis“, „laagerdunud Sherry vaadis“, (12) „viimistletud tumeda õlle (Stout/Beer) vaadis“ jne.

NB! Väljendid, mis viitavad piiritusjooogi hoidmisele kogu või osa laagerdumisaja jooksul **puust vaatides**, mida on varem kasutatud muu piiritusjooogi laagerdamiseks, ei saa pidada pelgalt vabatahtlikuks teabeks toidualase teabe määruse artikli 36 tähenduses, vastupidiselt nt veini- ja õllevaatidele **viitamisele** (2019/787 art 12 lg 3a).

Põllumajandus- ja Toiduameti koduleht (alkohol)

<https://pta.agri.ee/alkohol> (alkoholi tootmisnõuded)

<https://pta.agri.ee/alkohol#riiklik-alkoholiregi> (alkoholi registrisse kandmine)

<https://pta.agri.ee/alkohol#piiritusjoogid> (piiritusjookide märgistamine (sh viide suunisdokumentidele))

<https://pta.agri.ee/toidu-muuk#alkoholi-mk> (alkoholi müük)

Täna kuulamast!

Kadri Pajur

kadri.pajur@pta.agri.ee

